

Người con nào thì cũng thương mẹ

Bài ca của người du tử

Tác Giả : Thái Phương

Tôi đậu cử nhân Luật năm 1971. Ít lâu sau thì xin được vào tập sự tại văn phòng của một vị luật sư khá nổi tiếng bạn thân với bố vợ tôi. Làm luật sư tập sự thì nhàn, đồng lương tương đối cũng khá. Hàng tuần, đi làm về tôi thường tới Trung tâm văn hóa Nhật ở đường Phan Đình Phùng học thêm tiếng Nhật. Học cho biết vậy thôi, nghề luật sư không đòi hỏi phải biết tiếng Nhật. Sau ba năm tập sự, tôi thi đậu và được Luật sư đoàn công nhận luật sư chính thức, cho phép treo bảng đồng, lập văn phòng riêng.

Chưa đầy một năm sau thì tôi thôi không làm luật sư nữa mà cũng thôi không đi học tiếng Nhật, bởi vì các trung tâm ngoại ngữ đã đóng cửa. Tôi trông nom con cái cho vợ tôi đi dạy, thỉnh thoảng cũng kiếm ăn được chút đỉnh do liên lạc với các trung tâm dịch vụ pháp lý. Người ta đưa các đơn từ, giấy má tiếng Nhật hoặc tiếng Anh đến, chúng tôi dịch phụ. Tiền bạc trung tâm tính toán rất tốt nhưng cũng chẳng được bao nhiêu.

May sao thời kỳ mở cửa, nhờ chút ngoại ngữ tôi nộp đơn xin được vào làm trong một khách sạn kiêm nhà hàng sang trọng. Tôi giữ chân tiếp đón khách, mời họ ngồi vào bàn, ghi những món họ muốn dùng, báo cho nhà bếp biết rồi các cô tiếp viên bung ra. Tiền lương đỡ lắm, đã vậy mà mỗi cuối tháng chúng tôi còn được thưởng thêm, vợ tôi có vẻ yên tâm lắm.

Một hôm ông giám đốc khách sạn cho người gọi tôi lên văn phòng ở trên lầu. Ông chỉ chiếc ghế trước mặt trong căn phòng lạnh bảo tôi ngồi rồi cầm gói thuốc ba số năm trên bàn mời tôi hút:

- Anh quản lý nói anh biết nói tiếng Nhật ?
- Vâng. Thưa ông giám đốc, ngày trước tôi có học tại trung tâm Nhật ngữ vài năm, giao dịch cũng đỡ nhưng bỏ lâu không xài nên đã quên nhiều.
- Bây giờ còn sử dụng được chứ ?
- Vâng, có lẽ tạm được.
- Vậy thì tốt. Công việc tôi cần nhờ anh là thế này anh Trình ạ...

Ông ngắt ngang câu chuyện, vớ tay lên chiếc giá ở phía bên cạnh lấy hai chiếc cốc cao bằng pha lê rồi mở một chai Champagne của Pháp, rót ra hai ly, đặt trước mặt tôi một ly: Mời anh !

- Xin cảm ơn ông giám đốc.

- Cứ uống đi mà. Chúng ta làm hết chai này, vừa uống vừa nói chuyện...

Ông này là tay sành sỏi, điệu nghệ. Bây giờ ông mới mở cái món bài tử là rút trong ngăn kéo ra một gói Dunhill 'black label' mới tinh còn nguyên xi chưa bóc giấy bóng, gỡ giấy kiếng, bảo tôi dụi điếu thuốc 'ba số' vào chiếc gạt tàn rồi lịch sự cầm cả gói chìa về phía tôi, mời tôi hút.

- Champagne Pháp phải đi đôi với thuốc Ăng-lê mới tốt !
- Vâng, thưa ông giám đốc.
- Nào, mời anh !
- Không dám, mời ông giám đốc.

Chúng tôi nâng ly. Khốn khổ, rượu Champagne dù loại 'chính hiệu' của Pháp hoặc thuốc lá Dunhill 'black label' đi nữa đối với một luật sư như tôi cũng đâu có lạ. Vậy mà bây giờ sao tôi thấy nó ngon thế, cứ mát cả ruột! Nhưng cũng sờ sợ, phải có chuyện gì ông giám đốc mới 'ưu ái' với tôi đến thế !

- Bên công ty du lịch họ báo cho chúng ta biết khách sạn chúng ta sắp đón một vị khách quan trọng. Ông này người Nhật, muốn đích thân sang xem xét, ký kết hợp đồng về các máy móc điện tử hay chế tạo linh kiện điện tử gì đó tôi không biết rõ. Họ nhờ chúng ta... Nói thật ra là họ chỉ thị chúng ta phải biệt đãi với khách. Phải dùng mọi cách làm thế nào khách được vừa lòng.

- Thưa ông giám đốc, chúng tôi vẫn tiếp đãi hết sức lịch sự với mọi khách hàng.

- Đúng thế, tôi hiểu. Nhưng theo tôi biết, ông giám đốc này hình như hơi già nên rất khó tính. Ví dụ trên công ty họ báo ông ta chỉ dùng tiếng Nhật, không dùng bất cứ một thứ tiếng nào khác. Ngoài ra, có lẽ cũng vì tuổi tác, tính nết ông ta cố chấp, khắc khổ, không thích giao thiệp với mọi người.

Xương sống lưng tôi lạnh toát. Tôi hiểu ông giám đốc khách sạn đang muốn đề cập chuyện gì. Quả nhiên, ông ta kết luận: - Tôi đã bàn tính với ông quản lý. Trường hợp này ta phải dùng tới một người tương đối lớn tuổi, có căn bản học vấn - nghĩa là dùng người trí thức đảng hoàng chứ không thể đưa ra mấy cô chiêu đãi viên trẻ đẹp hoặc vài nhân viên thông dịch tiếng Anh tiếng Nhật bình thường. Anh đồng ý với tôi chứ ?

Đồng ý cái khỉ khô! Tôi là anh bồi khách sạn chứ là cái quái gì mà đồng ý với không đồng ý.

- Thưa ông giám đốc, tôi nghĩ cũng đúng.

- Xét trong khách sạn, anh phù hợp với các điều kiện đó. Tôi chỉ định cho anh làm công tác mới giúp đỡ khách sạn. Nếu anh tranh thủ được cảm tình của ông ta, chẳng những khách sạn có hoa hồng riêng cho anh mà bên đầu tư cũng có phần thưởng. Họ hứa như vậy. Còn nếu không tranh thủ được...

Ông ta bỏ lửng song tôi hiểu. Có thưởng thì phải có phạt. Nếu tôi loạng quạng, không làm nên cơm cháo sẽ bị mất việc, ở nhà nấu cho vợ dễ như chơi. Tình hình như vậy, biết nói cách nào bây giờ ?

- Thưa ông giám đốc, tôi không giám nghĩ tới việc được thưởng nhưng sợ tiếng Nhật lâu không xài, tôi quên mất nhiều...

- Được, nhớ tới đâu dùng tới đó. Anh cứ yên tâm, tôi sẽ đích thân trông coi việc này và sẵn sàng cung cấp cho anh mọi phương tiện, kể cả tài xế và nhân viên khuôn vác hành lý cho khách nếu cần. Dứt khoát chúng ta phải tranh thủ bằng được cảm tình của ông ta.

- Vâng, thưa ông giám đốc, tôi sẽ cố gắng.

Tôi dợm đứng dậy. Ông giám đốc ngăn lại, lục các giấy tờ trên bàn: - À này, họ cho tôi biết tên ông ta là Kwann Tae Palms... Quái, cái giấy tôi bỏ đâu mất rồi?.. À đây... Anh nhớ cho rõ, chỗ nào tôi cũng ghim sẵn người của ta, sẵn sàng hậu thuẫn cho anh một cách tốt đẹp. Anh đã có đồ vét, cravat... chưa nhỉ ?

- Thưa có.

- Vậy thì tốt. Anh cầm giấy này xuống phòng kế toán bảo cô thủ quỹ tôi quyết định ứng trước cho anh hai tháng lương. Đây, giấy tạm ứng đây. Nếu công việc tốt đẹp sẽ tính vào tiền thưởng.

- Vâng, cảm ơn ông giám đốc.

Tôi đi, tay cầm mảnh giấy. Kỳ lạ, tại sao ông ta lại tên Kwann Tae Palms, chẳng giống với Nhật chẳng giống với Tàu? - Riêng cái họ - Palms - thì giống với Mỹ. Theo tôi hiểu, người Nhật tên họ thường là Watanabe, Saburo, Yamamoto, Fuda, Fudo, Honda, Yamaha, Suzuki .v.v... Ngay đến cái tên cũng khó hiểu thế chẳng trách ông ta già, khó tính, lảm cẩm, cố chấp, chỉ nói tiếng Nhật, không thèm nói tiếng Anh tiếng Pháp. Ôi, tôi mất việc dễ như chơi!

Hôm sau, tôi và anh phụ tá được chiếc xe du lịch màu trắng mới tinh gắn máy lạnh đưa ra phi cảng, đón ông giám đốc Nhật tận chân cầu thang máy bay. Đây là ngoại lệ. Theo tôi hiểu, đáng lẽ chúng tôi chỉ được đón ở phía trong, sau khi ông ta đã làm thủ tục, khám xét, trình các giấy tờ.

Sau cái liếc mắt 'ra hiệu ngầm' của cô tiếp viên phi cảng, tôi sừng sốt: ông giám đốc Nhật trông còn trẻ, chỉ trạc ngoài bốn mươi ngang với tuổi tôi, nét mặt già dặn có thể nói là rất có duyên, nước da ngăm ngăm đen, mắt hai mí trông nhanh nhẹn tháo vát chứ không 'một mí' như mắt người Nhật hay người Đại Hàn. Đặc biệt, ông ta ăn mặc theo kiểu khách du lịch, áo sơ mi ca rô sọc chìm, quần jean, áo bỏ trong quần với sợi dây xanh tuya to bản bằng da cá sấu, giày Adidas màu trắng. Chà chà, tôi thấy ông ta đẹp trai quá, không già lão, 'khó tính' một chút nào hết.

Anh phụ tá đỡ giùm chiếc va ly trong khi tôi cúi đầu thật thấp theo kiểu người Nhật, nghĩa là cứng đơ đơ như khúc gỗ bị bẻ gãy, chấp tay trước ngực và cố 'nặn' ra từng tiếng Nhật: - Kôn ni chi wa, y ô ku i ras shai ma shi ta. Hi ji ma shi te ? (Xin kính chào ngài, chúng tôi rất vui mừng được tiếp đón ngài. Thưa ngài đi đường bình an chứ ạ?)

Ông ta ngó người nhìn tôi, nhú mày suy nghĩ như cố nhớ lại điều gì. Sau đó ông ta nhún vai, quyết định trao chiếc cặp Xăm-xô-nai cho cô tiếp viên xách giúp, rồi cũng chấp tay, cúi đầu thật thấp chào lại: - Kônichiwa! Yôku irasshaima****a! (Xin kính chào ông! Tôi rất vui mừng được gặp gỡ ông!)

Giọng ông ta nhanh và mạnh, tất nhiên thông thạo như... tiếng mẹ đẻ chứ không ỳ ạch như tôi. Tôi đoán rằng tôi nói 'hay' quá nên thấy ánh mắt ông ta có gì vui vẻ, tinh nghịch pha lẫn nụ cười. Tôi lại hăng hái 'nặn' tiếp và tự giới thiệu: - Wa ta shi wa Trinh de su, ho te ru Y... y a dô zo yo ro shi ku! (Thưa ngài, tôi tên là Trinh, nhân viên khách sạn Y... rất sung sướng được cử đến đây đón tiếp ngài !)

Nét mặt ông giám đốc Nhật vui hẳn lên, ông mỉm cười nhìn tôi sau đó cũng tự giới thiệu: Watashi wa 'Kwann' desu, dôzoyoroshiku! (Thưa ông tôi tên là Kwann, rất sung sướng được cử đến đây gặp ông)

Tiếng Nhật dùng ý giống như tiếng Việt hay tiếng Tàu, nhân xưng đại danh từ 'tôi' và 'chúng tôi' nhiều khi dùng chung với nhau, những tiếng như 'irasshaima****a' và 'yoroshiku' vừa có nghĩa là đón tiếp lại vừa có nghĩa là gặp gỡ, tùy câu sử dụng. Hừ, lạ thật, tôi là anh bồi khách sạn chứ có phải là một VIP nào đâu mà ông ta nói rất sung sướng được 'cử' đến đây 'gặp' tôi? Ngoài ra tôi để ý thấy những câu ông ta dùng đều... bắt chước tôi y chang nhưng thu gọn lại, nhanh và thông thạo hơn. Tại sao ông ta chọc gheo tôi với ánh mắt hóm hỉnh như vậy? Tôi nói tiếng Nhật có gì sai sót chăng?

Kiểm tra và làm thủ tục tại khu hải quan tương đối đơn giản do có 'người của ta' xong, chúng tôi ra xe. Ông giám đốc Nhật đi lầm lối khác, tôi đưa tay lễ phép: Kô chi ra e dô zô! (Xin mời ngài đi lối này!) Ông khách giật mình ngừng lên, vui vẻ: - Arigatô, zogaimasu! (Vâng, xin cảm ơn)

A, bây giờ thì ông ta không 'bắt chước' tôi nữa. Tôi thấy có cảm tình với ông ta. Rõ ràng là ông ta mau mắn, lịch duyệt, không già nua, khắc khổ như ông giám đốc khách sạn đã cho biết.

Anh tài xế đã đợi sẵn bên cạnh chiếc xe, vội vàng mở rộng các cửa mời mọi người lên và xếp va ly vào phía đằng sau. Ông giám đốc ra hiệu cho tôi ngồi bên cạnh ông

ta, anh phụ tá ngồi bên trên với tài xế, sau đó xe chuyển bánh lướt êm, máy lạnh mát rượi.

Xe chạy qua cổng Phi Long, vị khách luôn luôn nhíu mày nhìn những tấm bảng quảng cáo 'vĩ đại' có vẻ suy nghĩ.. Cặp mắt ông ta đăm chiêu, tò mò nhìn từng gốc cây, từng ngôi nhà lớn hiện đang xây cất ở hai bên đường Nam kỳ khởi nghĩa tức Công Lý cũ, không hiểu ông ta thấy nó thế nào so với bên Nhật.

Tôi nhẹ nhàng lấy gói ba số 5 và chiếc hộp quẹt ga mới tinh mang dấu hiệu Công ty du lịch Việt Nam, lễ độ mời khách:- Ip pon i ka ga de su ka ? (Xin kính mời ngài hút thuốc ?)

Ông ta giật mình quay lại, nhíu mày khe khẽ lắc đầu: - Kekhô desu, arigatô! (Không, tôi không muốn hút, xin cảm ơn!) Đoạn, không hiểu nghĩ sao, ông ta cầm gói thuốc, ngăm ngăm hồi lâu rồi bỗng ngừng lên nhìn tôi:- Do you usually smoke this kind of Three Fives cigarette?

Ôi chao, vậy thì ông ta cũng nói tiếng Anh chứ đâu phải chỉ dùng tiếng Nhật một cách cố chấp? Tôi sung sướng quá bèn khẽ lắc đầu, buột miệng nói như cái máy: - Oh no, sir, we don't.

Ông ta hỏi tại sao, tôi đáp 'because...' rồi cũng chẳng biết because... như thế nào nữa, bèn trả lời thành thật:-
Because this kind of cigarette is more and more expensive

than our salary, out of our ability.

Vị khách bật cười, rồi tự nhiên ông ta cười lớn khẽ vỗ vai tôi thân mật như một người bạn. Tiếng Anh ông ta dùng còn thông thạo hơn cả tiếng Nhật mẹ đẻ của ông ta: 'Ồ, ông bạn thân mến, ông bạn nghèo lắm phải không?'. Tôi lắc đầu: 'Không, tôi không quá nghèo nhưng cũng không nghĩ rằng tôi giàu. Chúng tôi tiết kiệm tiền bạc'. Vị khách trẻ gật đầu lia lịa: 'Vâng, vâng, tôi hiểu. Tôi cũng có một vài người bạn Việt Nam ở hoàn cảnh của ông. Thỉnh thoảng tôi có gửi quà sang tặng họ'. Chà, tay này được quá, người Nhật mà biết hoàn cảnh của người Việt Nam, thỉnh thoảng gửi tiền sang tặng, thật đúng kẻ có lòng.

Xe chạy ngang qua cửa Nhà khách Thống Nhất, bên trái là Nhà thờ Đức Bà. Vị khách ngắm nghía ngôi nhà thờ lớn nhất miền Nam, gật đầu có vẻ vừa lòng. Sau đó tự nhiên ông ta hỏi tôi: 'Tôi đoán trước năm bảy lăm ông bạn là một luật sư?'. Tôi giật mình kinh ngạc: 'Vâng, trước đây tôi theo ngành luật. Nhưng tại sao ngài lại biết điều đó?'. Ông ta cười trả lời: 'Tôi biết những điều người khác không biết'.

Xe về tới đường Đồng Khởi và từ từ tấp vào lề trước khách sạn. Các cô tiếp viên ra đón, xách giùm va ly cho khách. Đích thân ông giám đốc cùng nhiều người khác dẫn vị quý khách lên lầu, giới thiệu từng ưu điểm của căn phòng hạng nhất, sang trọng.

Lúc tôi xuống, ông giám đốc đứng nán lại chờ ở chân cầu thang, thân mật vỗ vai tôi: - Khá quá, cậu được việc quá. Tôi đã nghe báo cáo đầy đủ. Từ nay tôi cử cậu đặc trách bám sát ông ta. Công việc đâu đấy xong xuôi, tốt đẹp tôi sẽ trích số tiền hoa hồng thưởng cho cậu và cả bên công ty đầu tư nữa. Tôi không quên đâu.

- Vâng, xin cảm ơn ông giám đốc.

Kể từ hôm ấy, tôi luôn luôn đi kèm với vị khách Nhật. Hình như đối với tôi, ông ta cũng có chút biệt đãi. Mỗi lần tới công ty đầu tư hoặc thăm các cơ sở, máy móc thiết bị của người Nhật, gặp gỡ ban giám đốc các cơ quan, lẽ ra tôi phải ngồi phía sau lưng như một thông dịch viên, ông ta giới thiệu tôi là một người bạn luật sư, bảo tôi ngồi bên cạnh và luôn luôn xem xét, bàn bạc với tôi. Người nước ngoài họ khôn lắm, dưới con mắt của một luật sư, tôi thấy rõ có những điều mới nhìn mình tưởng họ đại, sự thực họ nhường một bước để nhảy một trăm bước. Trong khi đó, về phía bên mình, tôi không nói rằng họ đại nhưng tôi nói họ lanh. Lanh một cách khôn ngoan vặt, tiến một bước theo kiểu 'thắng lợi tinh thần' trong A.Q. Chính Truyện của Lỗ Tấn, sau này sẽ thiệt một trăm bước hay nhiều hơn. Toàn những ông thầy dùi cấp dưới, lấu cá vặt mà cứ tưởng mình thông minh làm 'cố vấn' mà thôi. Quan hệ quốc tế không thể dùng các bộ óc lấu cá vặt. Phải có kiến thức, phải có trí tuệ. Nếu không, được lợi về sợi dây thong thì sẽ mất cả con trâu. Gặp trường hợp đó tôi chỉ im

lặng. Tôi không có quyền được góp ý kiến. Tất cả đều biết tôi chỉ là anh bồi khách sạn, nể khách nên họ cho tôi được ngồi cùng bàn một cách khiêm tốn, tất nhiên không được quyền góp ý kiến.

Một lần thấy họ 'khôn ngoan' quá, tôi kể cho vị khách nghe một đoạn trong Tam Quốc Chí - một tác phẩm cổ điển lớn của Trung Quốc rất quen thuộc với người Việt Nam: Tào Tháo dàn gần một triệu quân trên sông Trường Giang định chiếm Đông Ngô. Chu Du, đại tướng Đông Ngô muốn dùng hỏa công để phá quân Tào nhưng lại sợ các chiến thuyền Tào rời rạc, chạy kịp, đốt không hết được; bèn nhờ Bàng Thống xúi cho thuyền Tào kết lại với nhau. Giữa lúc ấy, quân Tào không quen thủy thổ, say sóng. Tào Tháo hỏi kế. Bàng Thống 'xúi khôn' là nên dùng vòng sắt kết các thuyền lại từng mảng, lót ván bên trên người ngựa đi được, quân sẽ hết bệnh. Tháo mừng lắm, nghe lời. Ra tới bờ sông, Thống bị một người nắm áo giữ lại: 'À anh này gớm thật, dám xúi Tào Tháo kết thuyền cho Chu Du đốt! Tháo nó ngu, bộ anh tưởng chúng ta hết người không ai biết mưu kế của anh hay sao?' Bàng Thống giật mình nhìn lên, thấy đó là Từ Thúc. Rồi tôi kết luận: - Đất nào cũng có kẻ sĩ. nước nào cũng có kẻ sĩ. Chẳng qua chúng tôi không được sử dụng phù hợp khả năng như bên các ông. Xin ông đừng nghĩ chúng tôi hết người.

Ông ta nhú mày: Có, tôi hiểu. Và tôi nghĩ đó là một trong

những điều đáng buồn. Chúng tôi muốn làm ăn một cách cân xứng, không muốn 'đốt' ai cả. Nhưng quy luật làm ăn, nếu họ tự đốt thì họ phải chịu.

Vị khách lâu nay gần như chỉ nói tiếng Anh, không nói tiếng Nhật.

Một lần khác, ông ta mua tặng tôi một chiếc đồng hồ Seiko five giá bốn mươi lăm đô, tức gần năm trăm ngàn đồng Việt Nam. Tôi cười nói đùa: - Đây là 'phần thưởng' cho sự im lặng của tôi?

Ông ta cũng cười, lắc đầu: - Không đúng. Dù không thưởng thì các ông vẫn đứng ngoài rìa, giữ vai trò của người im lặng, không cần phải thưởng.

- Vậy thì tôi đã có đồng hồ của tôi rồi.
- Nó đã cũ, nên dùng đồng hồ mới. Hãy tặng chiếc cũ cho một người bạn nào nghèo của ông nếu họ cần tới.
- Vâng, xin cảm ơn, tôi sẽ làm như vậy.

Công việc ký kết hợp đồng tiến triển tốt đẹp. Tôi nhận được phong bì 'ứng trước' do ông giám đốc khách sạn trao. Ông bảo tiền hoa hồng dành cho tôi khá hơn, tính theo ngoại tệ, ông ứng trước một phần để tôi xây xài. Trên nguyên tắc, nếu chúng tôi giới thiệu được khách cho khách sạn thì được hưởng năm phần trăm, kêu là tiền huê hồng, tính theo tổng số tiền phòng các ngày khách đã ở

trong khách sạn. Đằng này tôi không giới thiệu nhưng ông giám đốc cũng tính theo tỷ lệ đó, coi như tiền thưởng. Làm ở những chỗ có đô la ra vô thì sướng thế đấy, toàn những món bất ngờ mà mình được hưởng chứ tôi có công gì đâu. Đồng thời ông cũng cho tôi, biết còn hai ngày nữa, tức sáng thứ Hai, ông khách sẽ lên máy bay về nước.

Hôm đó là chiều thứ Bảy, một buổi chiều thành phố thật đẹp. Mọi việc đã xong xuôi, vị khách Nhật hình như hơi rảnh. Ông nhìn qua khung cửa kính, có vẻ suy nghĩ và bảo tôi: - Ông bạn luật sư thân mến - ông vẫn nói tiếng Anh, không dùng tiếng Nhật - Tôi sắp về nước. Tôi nghe nói người Việt Nam có món 'thịt cây' (dog meat) ngon lắm. Nếu ông bạn vui lòng hướng dẫn tôi đi thưởng thức được thì tôi rất lấy làm sung sướng.

Tôi ngạc nhiên tròn tròn mắt: - Dog meat? Theo.. theo ý ông nói, đó...đó là món..'Thịt của con chó ?'

Ông ta mỉm cười:- Đúng vậy, 'thịt của con chó', nếu tôi không lầm.

Đoạn, ông ta nói tiếp: - Theo tôi hiểu, nhà văn Trung Quốc Lin Yuyang (Lâm Ngữ Đường) có lẽ cũng thích món 'thịt của con chó' nên ông ta viết một truyện ngắn rất nổi tiếng lấy tên 'Tướng Quân Thịt Chó', tôi có đọc qua.

Ồi giờ ơi, thế này thì chết. Tôi như từ trên trời rơi xuống

đất. Mặc dầu gốc dân Thái bình Thái lợ, rất khoái cái món 'nai đồng quê' nhưng tôi giải thích cho ông khách oái oăm biết rằng thường thường các quán 'nai đồng quê' không phải là những nhà hàng sang trọng, nếu chúng tôi dẫn khách đến đây, lỡ có chuyện gì xảy ra thì sẽ bị cho nghỉ việc.

- Tất nhiên, ngoài món 'dog meat', chúng tôi còn có các đặc sản khác như ếch chiên bơ, cua rang muối, rắn xào lăn v.v... rất ngon, chúng ta nên đến đây thì tốt hơn.

Ông ta gật đầu: - Cũng được. Nhưng chỉ có ông với tôi đi thôi. Và tôi lái xe.

Ồi giờ đất ơi, lại nguy hiểm nữa. Tôi báo cáo với ban giám đốc. Ông quản lý lắc đầu lè lưỡi: - Chết, ông ấy có biết đường đâu mà lái ? Người nước ngoài mà lái xe trên đường phố Sài Gòn thì coi như tiêu luôn sinh mạng. Thôi, ông Trình cố nói khéo khéo giành lấy tay lái.

Tôi lái xe. Ông giám đốc Nhật ngồi bên cạnh cứ tủm tủm cười vì nghe tôi kể lại những lời của ông quản lý. Chúng tôi tới quán Thanh Sơn ở đường Nguyễn Cư Trinh. Đây là hậu thân của quán Ba Thừa ở đường Bùi Viện ngày trước. Thanh Hải, Ba Thừa trước đây thường rất nổi tiếng với món la-de đặc - la-de ướp lạnh đến mức tự nó đông lại, phải vỗ vỗ đáy chai cho chảy ra, không phải bỏ đá - và những món đặc biệt miền Nam như cua rang muối, ếch chiên bơ như đã kể trên.

Chúng tôi đang ăn, ông khách Nhật luôn luôn gật đầu tấm tắc khen ngon thì bọn trẻ bán thuốc lá, bán vé số nghe tiếng nước ngoài bèn bu lại mời mua. Ông ta lấy một gói 'ba số' và đưa tờ năm đô la.

- Nô, nô, cái này năm chục ngàn, cái này có mười mấy ngàn, hông đủ tiền thôi !

Ông ra hiệu cho cả, tụi nó mừng rỡ 'thánh kiu' rồi rít rồi kéo nhau đi. Một đứa khác tới trễ không được chia phần bèn để cả xấp vé trước mặt ông, tý tay như nằm nửa người trên bàn mời mua bằng được. Ông lắc đầu.

- Ông này sắp về nước không mua vé số đâu em ạ.

Cậu thanh niên chạy bàn hình như con trai ông bà chủ tiệm đi ngang bèn 'bộp' nhẹ cho nó một cái, đuổi nó ra ngoài. Ôi cha, lúc nó đứng dậy, khuỷu tay loạng quạng thế nào đụng phải đĩa lươn um, hất ráo xuống quần tôi. Nóng thì không nóng nhưng bần. Nhòe nhoẹt. Tôi bực quá đâm gất:

- Thấy mẹ người ta..Đã bảo mà ! Làm thế nào bây giờ ?

Nhà hàng đem thau nước ra lau giùm. Xong, ông khách mỉm cười, im lặng ngồi hút thuốc lá. Cái mặt tôi lúc đó chắc'dễ thương'quá. Ông hỏi:

- Bạn vừa mới nói 'th-ay me' (thấy mẹ). Vậy 'th-ay me' là gì ? Một tiếng lóng hay một câu chửi ?

Trời đất, đang bực, đến bố tôi cũng không biết 'thấy mẹ' là một tiếng lóng hay một câu chửi. Tôi trả lời đại 'thấy mẹ' là... 'see mother !

Ông ta lắc đầu: - No, it isn't. In Vietnamese, 'thấy mẹ', it means...

Tôi giật mình. Hai tiếng 'thấy mẹ' ông ta phát âm tiếng Việt rất chuẩn... y như người Việt. Tôi ngạc nhiên: - Do you understand Vietnamese ?

Ông ta mỉm cười, gật đầu: - Yes, I know very well. Because...

Rồi như không nín cười được nữa, ông ta bỗng cười sảng sặc và... tuôn ra một tràng tiếng Việt pha lẫn tiếng chửi:

- Bởi vì tao là một thằng người Việt trăm phần trăm không có tí ti máu nước ngoài nào hết. Cái thằng ngốc ! Tao với mày học với nhau hằng bao nhiêu năm ở Chu Văn An mà mày không nhận ra tao. Rõ thật !...

Một tia sáng chợt thoáng qua trong óc tôi:

- Cậu... cậu là thằng Quân đen ?
- Chứ còn đưa nào vào đây nữa!
- Hèn chi...
- Hèn chi cái gì ?
- Tớ hơi ngờ ngờ, trông cậu quen quá, ngay từ lúc đầu mới gặp cậu ở chân cầu thang máy bay. Thì ra...
- Thì ra 'cố nhơn' phải không? Còn tớ, vừa trông thấy cậu tớ nhận được liền.
- Xin lỗi, tại tớ yên trí cậu là một tay giám đốc người Nhật. Hơn nữa cậu lấy tên Kwann Tae Palms...
- Dễ lắm, cậu nhớ tên tớ là gì không ? - Phạm Thế Quân. Lúc nhập quốc tịch Mỹ tớ đùa nghịch đổi cái tên Quân Thế Phạm thành Kwann Tae Palms chơi chơi cho vui, chỉ có vậy thôi không có gì khó.
- Cậu quốc tịch Mỹ, không phải quốc tịch Nhật ?
- Ừ. Vợ tớ người Nhật.

Quân kể cho tôi nghe: Hồi đó học xong Kỹ sư Phú Thọ, hẵn được bổ đi làm kỹ sư công chánh tại một tỉnh miền Trung xa lắc. Ngày 30 tháng 4, gặp tàu, hẵn nhảy sang Mỹ, vừa đi làm vừa cố gắng học về ngành điện tử. Trong trường hẵn học có một cô nữ sinh viên người Nhật, hai bên quen nhau, thương nhau, sau khi tốt nghiệp bèn làm đám cưới. Hẵn leo dần lên được chức phó giám đốc của một công ty Mỹ. Vợ chồng hẵn có đứa con gái đầu lòng, bố mẹ vợ hẵn viết thư giục thu xếp đem con về chơi bên Nhật. Té ra bố vợ hẵn là một nhà tư bản, tổng giám đốc một công ty lớn có nhiều chi nhánh ở Nhật cũng chuyên

về điện tử. Bây giờ vợ chồng hắn đã có đứa con thứ hai - con trai - rất xinh và hiện hắn đang làm giám đốc một công ty chi nhánh cũng nằm dưới quyền ông già...

- Ông bố vợ tớ lớn tuổi nên cẩn thận lắm cậu ạ. Cứ tớ sang Việt Nam nhưng lại sợ tớ người Việt, phía bên này sẽ ý y, bởi vậy ông ra lệnh cho tớ phải nói toàn tiếng Nhật và đánh tiếng rằng 'ông giám đốc' đã già nên rất khó tánh.
- Tớ hiểu. Người nước ngoài họ vẫn thận trọng như vậy.

Hắn cười hề hề:- Tiếng Nhật thì tớ cũng tà tà như cậu vậy thôi, do vợ tớ dạy. Sang bên này gặp cậu, tớ mừng lắm. Không ngờ sau bao nhiêu năm, hai thằng chó chết tụi mình gặp nhau...

- Cậu tạo sự nghiệp bằng hai bàn tay, không phải là một thằng chó chết.
- Chó chết chứ sao lại không chó chết ? Một đời du tử...

Gương mặt hắn hơi buồn. Hắn khẽ thở dài:Tớ xin lỗi cậu về việc làm mặt xa lạ, bữa nay mới bày chuyện 'dog meat' để gặp riêng cậu. Từ hôm gặp cậu tớ rất mừng, định ninh thế nào cũng sẽ nhờ cậu một việc...

- Chuyện gì ? Tớ sẵn lòng.
- Như cậu biết đấy, tớ còn một bà mẹ già. Năm nay bà cụ tớ đã tám mươi một tuổi, đôi mắt đã lòa, ở với ông anh cả tớ ở Nam Định ngoài Bắc. Tớ thương mẹ tớ lắm.

- Có, tớ hiểu. Làm con thì ai cũng thương cha mẹ.

- Cám ơn cậu. Ngày trước gia đình tớ cũng nghèo như gia đình cậu. Bà cụ tớ thất lưng buộc bụng, lai xai lười xười buôn bán mấy trái cam trái quýt với đứa em gái tớ ở chợ Bà Chiều, nuôi tớ ăn học. Tớ mới tốt nghiệp, có thể nói là chưa báo hiếu gì được, đến lúc hữu sự thì lại nhảy đi sống lấy một mình không biết gì đến mẹ. Điều đó tớ rất ân hận. Cách đây mấy năm tớ có viết thư về quê liên lạc được với ông anh cả tớ. Từ đấy tớ luôn gửi quà và tiền về để gia đình ông anh có phương tiện phụng dưỡng mẹ tớ. Nhưng tiền bạc là một chuyện mà tình cảm gia đình lại là một chuyện khác.

- Cậu nghĩ rất đúng. Rồi sao nữa ?

- Tớ định nhờ cậu đem một món tiền khá lớn ra Bắc đưa cho ông anh tớ, giúp đỡ ý kiến ông ấy sửa sang nhà cửa, xây lại ngôi từ đường khang trang đẹp đẽ theo ý muốn của bà cụ, và nói với cụ rằng tớ hứa nội trong năm tới thế nào cũng thu xếp đem vợ con về Việt Nam thăm mẹ.

- Được.

- Tớ đã nói với tay giám đốc khách sạn là nhờ cậu ra Hà Nội xem xét giùm tớ tình hình giấy tờ ngoài ấy ra sao, có cần gì sửa chữa không. Tay giám đốc rất đồng ý. Việc đó rất dễ, với con mắt một luật sư cậu chỉ liếc qua là biết liền có khi còn hơn tớ nữa. Rồi cậu sẽ liên lạc với tớ sau. Nhưng chuyện chính là về Nam Định, tớ giữ kín không cho ai biết. Khoảng chín giờ sáng mai tớ đem tiền đến nhà cậu, ở chơi một ngày, tụi mình chuyện trò thật kỹ. Cậu nắm vững mọi việc rồi là sáng thứ Hai tớ lên máy bay về

Nhật. Bà cụ cậu vẫn khỏe chứ ?

- Cảm ơn cậu, bà cụ tớ còn nhưng năm nay đã bảy mươi chín, kém bà cụ cậu hai tuổi, không được khỏe lắm. Thịnh thoảng cậu vẫn nhắc cậu Quân không biết bây giờ ở đâu, tớ nói có lẽ bên Mỹ.

- Thế này nhé, lát về cậu đưa tớ ghé vào chào cụ một chút rồi mai tớ đến. Cậu vẫn ở Tân Định?

- Ừ.

Hôm sau hấn tới. Buổi chiều, ăn cơm xong, hấn ngồi một mình ngoài hiên trên lầu bên thành lan can. Nhà tôi vắt hai ly cam tươi bung ra. Hấn mỉm cười nhìn tôi, khe khẽ lắc đầu: - Chị cẩn thận giống hệt nhà tôi ở bên Nhật... À này, Trinh, cậu còn nhớ bài 'Du tử ngâm' của Mạnh Giao ngày trước cụ Tú Anh dạy tụi mình hồi lớp Đệ thất Đệ lục ở Chu Văn An không nhỉ ?

Tôi cười: - Nhớ chứ ! Không thuộc, không viết ra chữ, cụ mắng muốn chết. Đứa nào mà chẳng nhớ...

Tay hấn đang cầm cây que. Hấn gõ nhẹ nhẹ lên chiếc song sắt trên thành lan can và đọc khe khẽ:

Từ mẫu thủ trung tuyến
Du tử thân thượng y
Lâm hành mật mật phùng
Ý khủng trì trì quy
Thùy ngôn thốn thảo tâm
Báo đắc tam xuân huy

(Sợ chỉ trong tay mẹ hiền
May thành chiếc áo trên thân người con du tử
Lúc con ra đi mẹ khâu thật kỹ
Vì sợ lâu ngày con chậm trở về
Nào ai dám nói một tác lòng của cỏ
Có thể báo đáp được ánh dương của ba tháng xuân ?)

- Mỗi lần nhớ tới bài thơ ấy tớ lại ứa nước mắt, cậu ạ.
- Chuyện, thơ Đường. Ngay đến cụ Nguyễn Du cũng còn phải mượn ý viết thành câu thơ trong truyện Kiều: 'Dám đem tác cỏ báo đền ba xuân' hướng chỉ tụi mình !

Hắn thở dài:

- Ở bên Nhật, hễ bận thì thôi, cứ lúc nào rảnh đầu óc tớ lại miên man nghĩ tới hình ảnh ba mẹ con tớ lúc mới di cư vào Nam. Ông cụ tớ mất sớm hồi gia đình còn ở ngoài Bắc. Mẹ tớ một thân một mình tần tảo nuôi tớ ăn học. Con Chi, em gái tớ(chắc cậu đã biết), lúc ấy hãy còn nhỏ mới lên bốn; còn tớ lên sáu. Khổ lắm. Mẹ tớ trước bán bánh cuốn, sau bán trái cây ở chợ Bà Chiểu. Lúc tớ thi đậu vào lớp đệ thất trường Chu Văn An là lúc mẹ tớ đã dành dụm được chút đỉnh, không phải bữa đói bữa no vậy mà như cậu thấy, trong túi tụi mình hàng ngày đi học chẳng có đũa nào có lấy một xu. Thỉnh thoảng bà cụ tớ hay bà cụ cậu cho một đồng thì hai đứa mình chia nhau uống chung một ly nước mía. Bà cụ tớ quý cậu lắm. Nay hai mắt cụ đã lòa...
- Có, tớ biết. Hôm ông anh cả vào chơi đón cụ ra Bắc, tớ

có đi tiễn. Ông anh mua vé tàu hỏa Thống Nhất, ghé ngồi, bảo sẽ xuống ga Nam Định. Thấy đông người quá, trong tàu chật như nêm cối, ghế cứng mà lại phải ngồi ba ngày ba đêm không được nhúc nhích, tớ chảy nước mắt. Cụ cũng khóc, đưa hai tay quờ quạng sờ mặt tớ và nói sẽ chẳng bao giờ có dịp gặp lại...

Quân chớp mắt, hấn cúi mặt như cố che giấu một cái gì đó đang dâng lên trong cổ họng, sau khi thở dài nói nhỏ với tôi:

- Tớ chỉ lo mẹ tớ mất trước khi tớ về, cậu ạ. Ra ngoài ấy cậu nhớ lạy mẹ tớ một lạy, xin cụ tha thứ cho tớ và nói, năm tới thế nào tớ cũng về thăm mẹ, càng sớm càng tốt.

- Được, cậu cứ yên tâm.

- Được ngồi ăn cơm với cụ và vợ chồng cậu tớ cảm động lắm. Tớ mong được tự tay xé thịt gà để riêng ra đĩa, tiếp vào bát cho bà cụ tớ cũng giống như cậu. Mẹ tớ hai mắt đã lòa...

Thế rồi sáng thứ Hai, hấn lên máy bay về Nhật thì sáng thứ Ba tôi ra Hà Nội. Tôi đi xe lửa, vé năm, loại tàu nhanh hai ngày hai đêm, không đi máy bay vì tính tôi quen tiết kiệm. Những lúc ngồi bên cửa sổ ngắm cảnh núi non hùng vĩ của vùng đèo Ngang, đèo Hải Vân, đầu óc tôi cứ vương mang nghĩ tới hình ảnh lúc hấn lên máy bay.

Chúng tôi đưa tiễn, hấn giơ tay chào tạm biệt 'Sayônara !'. Rồi trong lúc mọi người không để ý, hấn kín đáo chấp tay lạy về phía tôi một lạy. Tôi hiểu ý nghĩa của cái lạy đó

nên chỉ gặt đầu cho hấn yên tâm và giơ tay chào tạm biệt:
'Sayônara!'. Bây giờ tôi có bốn phận đem cái lạy đó ra
Bác, cùng với lời dặn hấn sẽ trở về. Và đầu óc tôi cứ miên
man nghĩ đến bài ca của người du tử:

Từ mẫu thủ trung tuyến

Du tử thân thương y...

Người con nào thì cũng thương mẹ. Tôi yêu bài thơ đó
lắm.